

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації

Лубковської Олександри Анатоліївни

на тему: «Стан фетоплацентарного комплексу у жінок, які використовували
різні методи контрацепції»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

1. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувачем Лубковською Олександрою Анатоліївною повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури НМАПО імені П. Л. Шупика, що повністю відповідає Національній рамці кваліфікації та вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261.

Аспірант Лубковська О. А. здобула глибинних знань зі спеціальності; оволоділа загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; набула універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здобула мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною

мовою (англійською) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Лубковської О. А. був затверджений рішенням вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика від 18.01.2017 (протокол №1). Науковий керівник – Вдовиченко Юрій Петрович, чл.-кор. НАМН України, перший проректор НМАПО імені П. Л. Шупика, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології НМАПО імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор. Термін виконання роботи: 2016-2020 роки.

Всі розділи індивідуального плану наукової роботи аспіранта Лубковської О. А. виконані своєчасно в установлені терміни, що підтверджено результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації.

Дослідження (клінічні, лабораторні, експериментальні) проведено своєчасно і в повному обсязі із застосуванням сучасних та інформативних методів.

3. Актуальність дисертації.

Актуальність теми полягає в необхідності зниження частоти акушерських та перинатальних ускладнень у жінок, які використовували різні методи контрацепції. Як відомо, функціональний стан фетоплацентарного комплексу відіграє важливу роль під час вагітності, пологів, оскільки ускладнення, які виникають у результаті його патологічного стану, впливають на внутрішньоутробний розвиток плода, що в подальшому може привести до неповноцінного розвитку центральної нервової системи, а також частих соматичних та інфекційних захворювань та інше. Тому дослідження функціонального стану фетоплацентарного

комплексу потребує особливої уваги. Також значну роль у забезпеченні репродуктивного здоров'я відіграють різні методи контрацепції, які з кожним роком все більше удосконалюються, але при цьому продовжують призводити до різних ускладнень під час вагітності, пологів і, як наслідок, стану новонароджених. Тому результати дослідження можуть стати підставою для розробки удосконалення заходів ранньої діагностики порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу та вироблення тактики ведення вагітності у жінок з використанням різних методів контрацепції в анамезі з метою зниження частоти акушерської та перинатальної патології. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження аспіранта Лубковської О. А. на тему «Стан фетоплацентарного комплексу у жінок, які використовували різні методи контрацепції» виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри на тему: «Актуальні аспекти охорони репродуктивного здоров'я жінок, прегравідарної підготовки та пренатальної діагностики в сучасних умовах» (№ державної реєстрації 0117U006095, термін виконання: 2017-2020 роки, керівник НДР – чл.-кор. НАМН України, д. мед. н., професор, перший проректор НМАПО імені П. Л. Шупика, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології НМАПО імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.) та є фрагментом даної науково-дослідної роботи.

5. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Проведене аспірантом Лубковською О. А. дослідження дало можливість виявити нові аспекти патогенезу порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу, які враховують використання в анамнезі різних методів контрацепції. Було встановлено, що зниження у вагітних жінок на ранніх термінах вагітності рівня фолієвої кислоти нижче

норми супроводжується в подальшому виникненням таких ускладнень, як загрозливий аборт та плацентарна дисфункція. Порушення гормональної функції плаценти, зокрема відхилення від норми хоріонічного гонадотропіну людини, прогестерону, плацентарного лактогену, вільного естріолу лактогену з різною їх комбінацією у залежності від терміну гестації, виступають преклінічним проявом плацентарної дисфункції та інших ускладнень, пов'язаних з нею. Також було встановлено, що у жінок, які перед вагітністю використовували комбіновані оральні контрацептиви, до складу яких входили фолати (КОК+Ф), середні значення фолієвої кислоти та кількість вагітних жінок з її рівнем нижче норми були істотно кращими, у порівнянні з вагітними жінками, які застосовували ВМК та комбіновані оральні контрацептиви без фолієвої кислоти (КОК).

Крім того, результати дослідження показали, що наявність ВМК в анамнезі є фактором ризику порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу. Такі порушення проявляються передчасним дозріванням плаценти, гіпо- і гіперплазією плаценти, багатоводдям, маловоддям, ЗРП, низьким і крайовим прикріпленням плаценти, а також більшою кількістю вагітних із порушенням у плодово-плацентарному кровотоці та більш вираженими, порівняно з тими, хто приймав КОК та КОК+Ф, дистрофічними змінами у плацентах.

6. Нові науково обґрунтовані теоретичні та / або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Проведене аспірантом Лубковською О. А. дослідження дало можливість обґрунтувати необхідність додаткового використання ендокринологічних показників, зокрема хоріонічного гонадотропіну людини, прогестерону, вільного естріолу та плацентарного лактогену з різною їх комбінацією у залежності від терміну гестації, з метою підвищення

ефективності преклінічної діагностики, особливо на ранніх термінах гестації, порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу і тактики ведення вагітності у жінок, які мають в анамнезі використання різних методів контрацепції. Визначення рівня фолієвої кислоти, особливо в I триместрі вагітності, також забезпечує можливість преклінічної діагностики порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу. Таке удосконалення діагностичних заходів і тактики ведення вагітності забезпечило зниження частоти акушерської та перинатальної патології у таких жінок і можливість попередження порушень у функціонуванні вказаного комплексу. Також результати дослідження дали можливість визначити КОК+Ф найбільш оптимальним методом контрацепції, який мінімізує такі порушення.

Отримані результати було впроваджено в навчальний процес кафедри акушерства гінекології та перинатології НМАПО імені П. Л. Шупика та оприлюднено на науково-практичних семінарах та конференціях, зокрема з міжнародною участю і висвітлено у 8 наукових працях, з них 6 – у наукових статтях та 2 – в тезах.

7. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Аспірант Лубковська О. А. особисто провела дослідження. Було обстежено 140 жінок, проаналізовано їх перебіг вагітності, пологів та стан новонароджених. Було використано даних 140 медичних карт амбулаторних/стаціонарних хворих та інших форм медичної статистики. Усім вагітним оцінювався функціональний стан фетоплацентарного комплексу на основі клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень. Отримані дані було опубліковано у 8 наукових працях, з них 6 – у наукових статтях та 2 – в тезах. Аналіз отриманих Лубковською О. А. результатів проводився із використанням програм Statistica та Microsoft Office Excel. Оцінка статистичної значущості отриманих даних

здійснювалася з використанням критеріїв Ньюмена-Кейлса та X^2 . Відмінності вважалися значущими при $P<0,05$.

8. Апробація результатів дисертації.

Матеріали дисертації оприлюднено на науково-практичних семінарах та конференціях, зокрема з міжнародною участю, а саме: науково-практичному семінарі у форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання гінекологічної допомоги» 7 червня 2018 року, м. Київ-Дніпро-Запоріжжя-Кривий Ріг; Пленумі Асоціації акушерів-гінекологів України та науково-практичній конференції з міжнародною участю «Репродуктивне здоров'я в Україні: тенденції, досягнення, виклики та пріоритети» 21-22 вересня 2018 року, м. Київ.

9. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації подано у списку, що додається.

Основні наукові результати висвітлені у публікаціях та розкривають основний зміст дисертації. За матеріалами дисертації опубліковано 8 наукових праць, з них: 1 стаття – в іноземному науковому фаховому виданні, зареєстрованому у країні ЄС; 4 статті – у наукових фахових виданнях, затверджених ДАК МОН України; 1 стаття – у науковому фаховому виданні, зареєстрованому в міжнародних наукометричних базах; 2 тез – у матеріалах конференцій. Провідний внесок за обсягом у матеріали публікацій належить аспіранту. Лубковська О. А. брала участь в статистичній обробці та аналізі одержаних результатів та підготовці матеріалів до друку.

10. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Отримані дані є результатом самостійної роботи дисертанта. Автором особисто проаналізовано наукову літературу. Також нею проведено формування груп спостереження. Самостійно проведено їх клініко-лабораторне обстеження, виконано забір і підготовку біологічного матеріалу з наступною обробкою та аналізом запису. Особисто описано і проаналізовано результати дослідження, а також здійснено статистичну обробку отриманих даних. Автором особисто написано всі розділи дисертації.

Наукові положення, розробки прикладного характеру, висновки та практичні рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно і висвітлені в опублікованих працях.

Спеціальність, якій відповідає дисертація: дисертація повністю відповідає паспорту науковій спеціальності 14.01.01 – «Акушерство та гінекологія» та галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медicina».

11. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації на етапі планування роботи та повторної біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики за результатами відкритого розгляду матеріалів дисертацій на засіданні Комісії з питань етики НМАПО імені П. Л. Шупика.

Аспірантом Лубковською Олександрою Анатоліївною вчасно представлені всі матеріали на розгляд комісії з питань етики НМАПО імені П. Л. Шупика з метою проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики (Протокол засідання комісії з питань етики № 7 від 07.09.2020). За висновком встановлено повну відповідність діючим нормам і стандартам, а також матеріалам, поданим на етапі планування роботи (протокол № 2 від 10.01.2017).

12. Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням науково стилю викладення.

13. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної добросесності (академічного plagiatu, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації Лубковської О. А. не було виявлено ознак академічного plagiatu, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації (протокол Експертної проблемної комісії за науковою спеціальністю «14.01.01-акушерство та гінекологія» від 23.10.2020 (протокол №11/2). Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспіранта Лубковської О. А. всі інші цитовані наукові результати супроводжуються посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

14. Набуття теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей.

Відповідність дисертації вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Аспірантом Лубковською О. А. здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продуктування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Лубковська О. А. оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також за результатами фахового семінару (19.11.2020, протокол №1) встановлено, що результати виконаного наукового дослідження аспіранта вирішують важливe наукове завдання – зниження частоти перинатальної патології у жінок, які використовували різні методи контрацепції, на підставі вивчення функціонального стану фетоплацентарного комплексу, а також удосконалення діагностичних заходів і тактики ведення вагітності, а дисертація аспіранта Лубковської О. А. на тему «Стан фетоплацентарного комплексу у жінок, які використовували різні методи контрацепції» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія») повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути представлена до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

Завідувачка кафедри акушерства,
гінекології та перинатології
НМАПО імені П. Л. Шупика,
доктор медичних наук

О. В. Горбунова

Рецензент:

Професор кафедри акушерства
та гінекології № 1
НМАПО імені П. Л. Шупика,
доктор медичних наук, професор

Т. Г. Романенко

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Лубковська О. А. Плацентарна дисфункція у жінок, які використовували різні методи контрацепції. *Здоровье женщины*. 2016. № 3. С. 66-70.
2. Лубковська О. А. Особливості впливу гормональної та внутрішньоматкової контрацепції на репродуктивне здоров'я жінки. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика*. 2017. Вип. 28. Ч. 2. С. 99-106.
3. Лубковська О. А. Порушення стану фетоплацентарного комплексу: класифікація, патогенез, діагностика. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика*. 2017. Вип. 28. Ч. 3. С. 25-32.
4. Лубковська О. А. Перинатальні наслідки у жінок, які використовували різні методи контрацепції. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика*. 2018. Вип. 29. Ч. 2. С. 30-34.
5. Лубковська О. А. Стан фетоплацентарного комплексу та перебіг пологів після застосування гормональної контрацепції перед вагітністю. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика*. 2018. Вип. 29. Ч. 3. С. 45-50.
6. Lubkovska O. Comparative aspects of placental dysfunction in women using different methods of contraception in anamnesis. *EUREKA: Health Sciences*. 2020. № 5. Р. 34-40.
7. Лубковська О. А. Вплив різних методів контрацепції та перинатальні наслідки. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика* : тези матеріалів наук.-практ. семінару у форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання гінекологічної допомоги», 7 черв. 2018 р. Київ-Дніпро-Запоріжжя-Кривий Ріг. 2018. Вип. 29. Ч. 2. С. 174-175.
8. Лубковська О. А. Фетоплацентарні наслідки застосування гормональної контрацепції перед вагітністю. *Репродуктивне здоров'я в Україні: тенденції, досягнення, виклики та пріоритети* : матеріали Пленуму Асоціації ак.-гін. України та наук.-практ. конф. з міжн. участю, 21-22 верес. 2018 р. Київ, 2018. С. 21-22.